
ОКРЕМІ ПИТАННЯ МІЖНАРОДНО-ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ АВТОРСЬКОГО ПРАВА В РАМКАХ СВІТОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ ТОРГІВЛІ

УДК 341.161

Ільїнська К. О.

Національний університет кораблебудування імені адмірала Макарова

Розглянуто питання міжнародно-правової регламентації авторського права нормами Угоди з торговельних аспектів прав інтелектуальної власності.

Ключові слова: інтелектуальна власність, авторське право, твір, майнові права.

В місті Маракеш 15 квітня 1994 р. була підписана Угода про заснування Світової організації торгівлі – СОТ (далі – Угода СОТ).

Угода СОТ і її складові угоди передбачають, що країни-члени СОТ повинні були провести взаємні переговори по зниженню бар'єрів у торгівлі товарами і послугами, включаючи переговори стосовно прав інтелектуальної власності, які впливають на міжнародну торгівлю. Угода про торговельні аспекти прав інтелектуальної власності (далі – Угода ТРІПС – від англійського Agreement on Trade-Related Aspects of Intellectual Property Rights) є невід'ємною частиною Угоди СОТ.

Угода ТРІПС є важливим інструментом системи міжнародно-правової охорони авторського права, оскільки її мета полягає в усуненні перешкод на шляху міжнародної торгівлі і сприянні забезпеченню ефективного і достатнього захисту прав інтелектуальної власності. Вона встановлює: стандарти та принципи щодо забезпечення прав інтелектуальної власності; процедури та методи їх захисту; процедури консультацій між Членами СОТ у випадках, коли певний Член СОТ вважає, що практика ліцензування або умови підприємництва в іншій країні – Члені СОТ порушують норми Угоди ТРІПС або негативно впливають на добросовісну конкуренцію.

Угода ТРІПС в сфері авторського права охороняє: твори громадян будь-якого члену СОТ; твори громадян інших держав, які вперше випущені у світ на

території члену СОТ; кінематографічні твори, виробники яких мають свою штаб-квартиру або місце проживання на території одного з членів СОТ; твори архітектури, які споруджені на території будь-якого члену СОТ, а також інші художні твори, які є складовою частиною будівлі чи іншої споруди, що розташована на території члену СОТ.

Угода ТРІПС в сфері авторського права застосовує національний режим та режим найбільшого сприяння без жодної дискримінації. Згідно зі ст. 9 Угоди ТРІПС члени СОТ повинні дотримуватись статей 1 – 21 Бернської конвенції про охорону літературних і художніх творів (далі – Бернська конвенція) і Додатку до неї, однак п. 1 ст. 9 містить положення, за яким члени СОТ не мають прав та обов'язків стосовно прав, які надаються статтею 6bis Бернської конвенції або прав, що від неї походять. Зокрема ст. 6bis визначає "моральні права" авторів, а саме права, які зберігаються у автора навіть після передачі ним економічних прав, наприклад, право бути цитованим як автор чи право на захист проти перекручень або інших довільних змін до праці, що шкодять честі та репутації автора. Можна дійти висновку, що Угода ТРІПС має за мету врегулювання торговельних аспектів прав інтелектуальної власності, тому положення п. 1 ст. 9 є виправданим.

Норми Угоди ТРІПС, які стосуються майнових прав авторів відповідають мінімальному переліку майнових прав згідно Бернської конвенції. Згідно ст. 11 Угоди ТРІПС автори комп'ютерних програм, звукових записів та кінематографічних фільмів і їх правонаступники забезпечуються правом дозволу чи заборони комерційного прокату своїх творів широкому загалу. Країна-член СОТ звільняється від цього зобов'язання стосовно кінематографічних творів, якщо їх прокат не призведе до широкого розповсюдження копій таких творів, що в свою чергу, значно послаблює виключні права на відтворення, які мають автори. Водночас, авторам комп'ютерних програм повинно бути забезпечено право надавати дозвіл або забороняти комерційний прокат (оренду) своїх творів, які захищені авторським правом.

Норма ст. 13 Угоди ТРІПС зазначає, що країни-члени СОТ можуть передбачати обмеження або винятки стосовно виключних прав у певних

випадках, які не суперечать звичайному використанню твору та не завдають надмірної шкоди законним інтересам власника прав. Дана норма певною мірою обмежує право використання обмежень, які містяться у Бернській конвенції. Угода ТРІПС, а саме ст. 12, уточнює дату, від якої починається обчислення строку охорони якщо він не визначається за принципом тривалості життя людини, не менше 50 років від кінця календарного року, коли була здійснена публікація, дозволена відповідною особою, а за відсутності такої дозволеної публікації, то 50 років від закінчення календарного року створення такого твору.

Для вступу у Світову організацію торгівлі будь-яка країна повинна дотримуватись всіх угод, укладених в рамках цієї організації. У числі цих договорів – Угода про торговельні аспекти прав інтелектуальної власності. Угода ТРІПС установлює, що термін "інтелектуальна власність" відноситься до всіх категорій інтелектуальної власності, а саме: до авторського і суміжних прав, товарних знаків, географічних зазначень, промислових зразків, патентів, топології інтегральних мікросхем і закритої інформації.

Ця угода дуже цікава в тому, що вона не тільки перелічує різні види інтелектуальної власності, що підлягають захисту, але і містить норми і стандарти для такого захисту.

Література:

1. Угода з торговельних аспектів прав інтелектуальної власності [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/981_018
2. Бернська конвенція про охорону літературних і художніх творів [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon.rada.gov.ua/go/995_051

Ильинская Е. А. Отдельные вопросы международно-правового регулирования авторского права в рамках Всемирной организации торговли

Рассмотрены вопросы международно-правовой регламентации авторского права нормами Соглашения по торговым аспектам прав интеллектуальной собственности.

Ключевые слова: *интеллектуальная собственность, авторское право, произведение, имущественные права.*

Ilinska K. O. The Isolation of Convicted Person During the Freedom Deprivation for a Definite Period

The problems of international legal regulation of copyright rules of the Agreement on Trade-Related Aspects of Intellectual Property Rights.

Keywords: *intellectual property, copyright, work, property rights.*